

narečju tako zelo bogatila. Na mestih, ki jih je prevod v knjižni jezik zvočno zelo izmaličil, sem poizkušala vzpostaviti novo blagozvočje, ki bi se stapljalo z iskrivostjo govornega jezika. Poizkušala sem torej zgraditi besedilo, ki bi bilo v knjižnem jeziku gladko berljivo, ki pa bi hkrati vendarle še vedno dajalo slutiti živo ljudsko pravljico.

V primeru pravljice *O Pustu in zakletem gradu* je torej gradivo samo omogočalo in spodbujalo zelo veliko spoštovanje izvirnika. Zavedam pa se, da je ljudskih pripovedi, ki bi bile še lahko objavljene na tak način, zelo malo. Malo je pripovedi, ki bi bile ubesedene epsko široko, slikovito, brez zatikanj, napak in

stranpoti in ki bi bile vsebinsko ustrezne (otroškemu naslovniku primerne ter kljub spremenjenemu načinu življenja še vedno razumljive in pomenljive). Kljub vztrajnemu brskanju po arhivskem gradivu bi tovrstne pripovedi, ki sem jih našla doslej, lahko prešela na prste ene roke. Zato pač ne morem trditi, da je prirejanje s skrajnim spoštovanjem do izvirnega besedila edini pravi način prirejanja ljudske pripovedi za otroke. Gotovo si tudi marsikatera druga, ki je ohranjena v manj zveneči varianti, zasluži, da pride pred ljudi – v prenovljeni obleki.

Anja Štefan

»MOJA NAJLJUBŠA KNJIGA 2000« PO IZBORU MLADIH BRALCEV SLOVENSКИH MLADINSKIH IN ŠOLSКИH KNJIŽNIC

»Moja najljubša knjiga« je le ena od slovenskih nagrad za mladinsko književnost (poleg večernice in Levstikove nagrade), ki jo lahko za svoje literarno delo prejmejo mladinski avtorji.

Za razliko od omenjenih dveh mladinskih literarnih nagrad, o katerih odločajo odrasli – strokovnjaki s področja mladinske književnosti (strokovna žirija) pa za »Mojo najljubšo knjigo« velja, da so otroci – mladi bralci – tisti, ki odločijo, kateri mladinski knjigi in s tem tudi avtorju bo nagrada podeljena. Nagradjuje se najljubša izvirna slovenska knjiga in najljubša v slovenščino prevedena mladinska knjiga. Glasovanje poteka v določenem časovnem obdobju v knjižnicah, ki jih obiskujejo mladi bralci do približno 15. leta starosti. To pa so mladinski oddelki splošnih knjižnic in knjižnice na osnovnih šolah (šolske knjižnice).

»Moja najljubša knjiga« je pri nas edina literarna nagrada, ki jo podeljujejo mladi svoji naj-knjigi oz. naj-avtorju. Nagrajenim avtorjem se podeljuje vsako leto ob 2. aprilu, mednarodnem dnevu knjig za otroke, običajno v Pionirski knjižnici, enoti Knjižnice Otona Župančiča v Ljubljani (le leta 1999 je bila podelitev priznanj nagrajenim avtorjem v Knjižnici Mirana Jarca v Novem mestu), kar ni nikakršno naključje, saj je bila prav ta knjižnica pobudnica nagrade in tudi nosilka akcije.

Podobne nagrade v tujini niso redkost (npr. na Švedskem, v Avstriji, v Veliki Britaniji in še v nekaterih evropskih deželah ... ter tudi v ZDA in Kanadi).

Takšne nagrade, imenovane tudi 'otroški izbiri' ('Children's Choice') vzbujajo veliko pozornost med mladinskimi literarnimi ustvarjalci, založniki, uredniki, starši, strokovnjaki s področja mla-

dinske književnosti in vsemi, ki jih tako ali drugače zanima mladinska književnost in odnos (relacija) med otrokom in knjigo, saj najbolj neposredno 'kažejo'bralne interese mladih oziroma njihov bralni okus.

Na Švedskem je ta akcija močno povezala knjižnice, založnike in raziskovalne ustanove s področja mladinske književnosti. Finančno jo podpira tudi država. Želimo si, da bi bilo v prihodnje tako tudi pri nas.

Nekateri 'otroški izbori' obstajajo v tujini že kar precej časa, kot npr. kanadsko-ameriška nagrada **Young Reader's Choice Award**, ki ima že 60 –letno tradicijo (ustanovljena je bila leta 1940), kar nedvomno dokazuje, da ima takšna nagrada svoj smisel in tudi to, da odrasli znajo spoštovati 'otroške izbire', čeprav podeljevanje nagrad (bodisi da jih podeljuje strokovna žirija bodisi mladi bralci) sproža diskusije in dileme v javnosti in strokovnih krogih.

In kako je potekal letošnji slovenski izbor naj-knjige? Kako so se letos odločili slovenski mladi bralci? Katere knjige in katere avtorje so nagradili z nagrado »Moja najljubša knjiga«?

V letošnjem letu so slovenski mladi bralci že tretjič v svojih splošnih in šolskih knjižnicah izbirali knjigo za nagrado »**Moja najljubša knjiga**«. V poštev so prišle knjige, ki so izšle v zadnjih petih letih. S tem so odločili, kateri knjigi in kateremu avtorju (**najljubša knjiga slovenskega avtorja in najljubša v slovenščino prevedena mladinska knjiga**) bo podeljena nagrada »**Moja najljubša knjiga 2000**«.

Letos se je v akcijo vključil tudi **PIL**. Tako so lahko mladi iz vse Slovenije za svojo najljubšo knjigo glasovali tudi v omenjeni reviji. Svoj izbor so tudi utemeljili.

Akcijo je tudi letos vodila Pionirska knjižnica, enota Knjižnice Otona Župančiča, v Ljubljani, v sodelovanju s

slovenskimi splošnimi in šolskimi knjižnicami.

Tudi letos je za potek te slovenske akcije skrbel odbor knjižničarjev, v katerem so sodelovali predstavniki mladinskih in šolskih knjižničarjev iz vseh slovenskih pokrajin.

4. aprila je bila v Pionirski knjižnici v Ljubljani svečana proglasitev »**Moje najljubše knjige 2000**«. Izbranim avtorjem je priznanja podelila 11-letna Tanja Zajc iz 4. razreda OŠ Trnovo v Ljubljani.

Nagrado »**Moja najljubša knjiga 2000**« so mladi bralci podelili naslednjim knjigam:

SLOVENSKI KNJIGI:

– **Košarkar naj bo!**, pisatelja **Primoža Suhodolčana**.

Suhodolčan, Primož: *Košarkar naj bo!* Ilustr. Uroš Hrovat. Ljubljana: Karantanija, 1994. 1999. (Krtek). in

– **Silvija**, zelo mlade pisateljice (17-letne gimnazijke) **Nejke Omahen**. Omahen, Neja: *Silvija*. Ljubljana: DZS, 1999. (Dober dan, roman).

Obe knjigi sta prejeli enako število glasov.

V SLOVENŠČINO PREVEDENI KNJIGI:

– **Matilda**, pisatelja **Roalda Dahla**. Dahl, Roald: *Matilda*. Prev. Bogdan Gradišnik. Ilustr. Quentin Blake. Ljubljana: Mladinska knjiga, 1990. (Pisanice); 1993. (Domen); 1997. (Pisanice); 1998. (Pisanice).

Mladi so izbrali 27 tujih in 17 domačih avtorjev, 28 naslovov domačih knjig in 36 naslovov prevedenih knjig. Od 140 glasov so **slovenskim knjigam** (avtorjem) takole namenili svoje glasove:

1. mesto **Košarkar naj bo!**, pisatelja Primoža Suhodolčana.

in

Silvija, mlade pisateljice Nejke Omahen.

2. mesto *Debeluška*, pisateljice Janje Vidmar.
3. mesto *Lažniva Suzi*, pisateljice Dese Muck.
4. mesto *Kolesar naj bo!*, pisatelja Primoža Suhodolčana.

Med prevedenimi knjigami so se na prva 3 mesta uvrstile naslednje knjige:

1. mesto *Matilda*, pisatelja Roalda Dahla.
 2. mesto *Pika Nogavička*, pisateljice Astrid Lindgren.
 3. mesto *Črni lepotec*, pisateljice Anne Sewell.
- Moj divji fant*, pisatelja Sama Whita.
Knjižna zbirka *Pet prijateljev*, pisateljice Enid Blyton.

in

Živeti hočem, pisateljice Marliese Arold.

Med prvih šest najbolj priljubljenih pisateljev so se uvrstili naslednji avtorji:

1. mesto Primož Suhodolčan
2. mesto Roald Dahl
3. mesto Nejka Omahen
4. mesto Janja Vidmar
5. mesto Astrid Lindgren
Desa Muck
6. mesto Enid Blyton

Ugotovitve:

V izboru je sodelovalo 26.000 mladih bralcev iz 48 slovenskih krajev. Mladi so za svojo najljubšo knjigo glasovali v 217 slovenskih knjižnicah (39 splošnih in 178 šolskih knjižnicah). V izboru se je »pjavilo« 44 avtorjev (27 tujih in 17 slovenskih) in 64 naslovov knjig (36 tujih in 28 slovenskih).

Kaj nam pokaže letošnji izbor v primerjavi z lanskim?

Številke nam dokazujejo, da se je **močno povečalo število otrok**, ki so sodelovali v tem izboru, in sicer kar za 9000. V lanskem letu je v tej akciji sodelovalo 17.000 slovenskih mladih bralcev, letos pa kar 26.000. Za primerjavo naj navedem podatek, da je v švedskem izboru (The Book Jury- vote for the best books 1998 for children and young adults) sodelovalo 25.000 mladih. Slovenski mladinski knjižničarji smo resnično lahko ponosni, da smo uspeli v izbor vključiti tako veliko množico mladih.

Prav tako se je **število vseh sodelujočih knjižnic (splošne in šolske knjižnice) močno povečalo** (l. 1999 – 93 knjižnic: 30 SIK in 63 šolskih knjižnic, letos 217). Predvsem se je izrazito povečalo število v akcijo vključenih šolskih knjižnic (l.1999 63 šolskih knjižnic, letos že 178).

Pomembno je tudi to, da se je letos v akcijo vključila še revija *PIL*. Novinarka *PIL-a*, gospa Zarja Koliševska, in sodelavka iz Pionirske knjižnice, knjižničarka Lili Ozim, sta predvsem pripomogli, da so lahko s pomočjo omenjene revije otroci širom Slovenije glasovali za svojo najljubšo knjigo in hkrati povedali tudi svoje mnenje o njej. Tudi to je eden od razlogov, da smo v izbor vključili še več mladih.

Tudi letos nam dobljeni številčni podatki dokazujejo, da moramo s tem delom nadaljevati, saj se je izkazalo kot zelo uspešno.

Kakšni so glavni nameni 'otroškega izbora' (MOJE NALJUBŠE KNJIGE)?

V prvi vrsti želimo knjižničarji v knjižnicah, ki jih obiskujejo že otroci v predbralnem obdobju pa vse do približno 15. leta starosti, spodbujati branje otrok in mladih. Pokazati jim želimo, da odrasli spoštujemo njihovo izbiro, da so oni tisti, ki imajo možnost izbirati in na koncu tudi izbrati. Prav gotovo je to tudi veliko priznanje mladinskim avtorjem in spod-

buda za nadaljnje delo, saj so jim mladi z izborom sporočili, da imajo za seboj množico mladih bralcev, da so njihove knjige »žive« (brane) ...

Podatki so zanimivi tudi za vse, ki ustvarjajo mladinsko književnost, jo objavljajo (založniki, uredniki – njihovi založniški programi), jo posredujejo mladim (vzgojitelji, učitelji, knjižničarji), jo proučujejo (strokovnjaki s področja mladinske književnosti) ...

Med drugim lahko spodbudijo tudi raziskave strokovnjakov z različnih strokovnih področij, ki bi skušale najti odgovore na vprašanje, na kontroverznost, ki se »vleče« skozi celotno zgodovino poded-

ljevanja nagrad (predvsem v tujini in tudi pri nas), kdo je tisti, ki odloča in končno tudi odloči, kaj je najboljša in kakšna je definicija najboljšega (spomnimo se le na mnogokrat citirano misel Walterja de la Mara, da je le »najboljše dovolj dobro za otroke«). Navsezadnje so odrasli tisti, ki pišejo, izdajajo, ocenjujejo in tudi kupujejo mladinske knjige.

Naj svoj prispevek zaključim z besedami enega od mladih bralcev, ki je sodeloval v letošnjem izboru: »Zares dobra knjiga je tista, ki ti ostane v spominu.«

Darja Lavrenčič

PETI ROJSTNI DAN PRVEGA IN NAJVEČJEGA OTROŠKEGA KNJIŽNEGA KLUBA CICKLUB

Otroški knjižni klub Ciciklub praznuje v januarju 2000 svojo peto obletnico. V teh letih se je v njem izmenjalo 22.000 članov. Svoje poslanstvo – širjenje bralne kulture med slovenskimi otroki in s tem znanja, zabave, veselja, ki ga prinašajo knjige – Ciciklub uspešno uresničuje. Pred njim so novi cilji ter vizija nadaljnega razvoja.

Ciciklubov rojstni dan bo praznovalo 6600 članov, ki jim je klub v znak zvestobe in zahvale poslal drobna knjižna darilca.

Ciciklub je nastal v okviru Založbe Mladinska knjiga, ki ima bogato tradicijo izhajanja knjig za otroke in petindvajsetletne izkušnje s klubske dejavnostjo. V svoj skrbno izbrani program, prilagojen starosti otrok, uvršča tudi knjige drugih založb. Kriterij za uvrščanje v program je kakovost knjig, igrač, videokaset, avdiokaset. Klub želi članom ponuditi najboljše, kar obstaja na sloven-

skem trgu. Poleg nižjih cen je njegova prednost tudi v načinu naročanja, saj lahko starši z otrokom v miru pregledajo ponudbo. Katalog Cicikluba je informacija o izdanih knjigah v slovenskem prostoru – vključuje tudi knjige za šolsko in predšolsko bralno mačka, avdio- in videokasete ter igrače.

V Ciciklub so včlanjeni otroci od 3. do 10. leta starosti. Vsak mesec prejmejo člani brezplačen barvni katalog. Do danes so izdali že 60 katalogov. V katalogih so predstavljene knjige, avdio- in videokasete, igre in igrače. Za kratkočasenje pa še rebusi, uganke, križanke in risanje naših članov na določeno temo. Poleg knjig domačih avtorjev, ki so jih ilustrirali priznani slovenski ilustratorji, so v knjižnem programu tudi uspešnice, ki jih prebirajo otroci po vsem svetu. Pri izbiri knjig iz kataloga otrokom in staršem pomagajo liki polžka, veverice in sovice, ki označujejo starostno stopnjo otrok.